

Distribution of characteristics of an subject forming transformation "offset" in behavioral heuristics in semantic structure {P...p...Q...}

Abstract: The heuristics are presented, in which the subject acts upon the object with transformation "offset". The main characteristics of the subject are established, giving rise to transformation "offset" addressed to an object.

Author information:

Georgi Lambadjiev

Corresponding member of the
Bulgarian Academy of Sciences and Arts

✉ georgilam@abv.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

psychology, set, behavioral heuristics, offset

Целта на статията е да се представят основни преобразувания, които характеризират главна съставка (P_1) на установката на субект, формираща главно преобразуване (p_1) „компенсиране“. Това преобразуване е идентифицирано в еврестики Е, сентенции С и е обобщено чрез тяхното перифразиране П като поведенчески еврестики.

За целта са анализирани семантични структури {P...p...Q...} на поведенчески еврестики. Те включват една или множество характеристики {P} на установката на субект P и една или множество характеристики {p} на преобразуване p, с което субектът въздейства върху обект, който притежава една или множество характеристики {Q}.

Е: “Прощава се всичко на онзи, който сам не си прощава нищо” (Конфуций).

П: Ако слетият (субектът) (P_1) **компенсиране** (p_1) изключва (p_2) на увеличено (Q_1) увеличено (всичко) (Q_2) слято (свое) (Q_3), то отстранените (L_1) компенсират (прощават) (I_1) увеличено (M_1) увеличено (всичко) (M_2) на слетия (субекта) (M_3).

С: “Лекарството става отрова, ако не е улучило болката” (датска).

П: Ако компенсаторът (лекарството) (P_1) **компенсира** (p_1) изключено (p_2) трансформираното (болката) (Q_1), то компенсаторът (L_1) инвертира (отравя) (I_1) трансформирания (болния) (M_1).

С: “Ако тежи на квачката да мъти, пиленца не може да отвъди” (българска).

П: Ако пораждащата (P_1) **компенсиране** (p_1) изключва (p_2) на породените (Q_1), то ликвидира (I_1) породените (M_1).

Е: “Ако те изпъдят от едни врати, ти похлопай на други” (българска).

П: Ако отстранените (чуждите) (P_1) **компенсиране** (помощ) (p_1) изключат (p_2) включено (за теб) (Q_1), то замени (I_1) отстранените (чуждите) (M_1).

С: “Красивата жена сама се пази ...” (абхазка).

П: Пораждащото (хубавото) (P₁) **компенсира** (пази) (p₁) слято (себе си) (Q₁).

С: “Радостта подновява силите” (японска).

П: Пораждането (радостта) (P₁) **компенсира** (p₁) трансформирането (умората) (Q₁).

С: “... Добрият (човек се старае грешката си) да поправи” (японска).

П: Пораждащият (добрият човек) (P₁) **компенсира** (поправя) (p₁) инвертирането (грешката) (Q₁).

С: “Мъката се забравя, когато след нея идва печалба” (английска).

П: Включването (печалбата) (P₁) **компенсира** (забравя) (p₁) трансформирането (мъката) (Q₁).

С: “При лекаря се лекувай ...” (руска).

П: Компенсираният (лекарят) (P₁) **компенсира** (лекува) (p₁) трансформирания (болния) (Q₁).

Е: “Не сваляй дрехите от гърба си, докато не мине май” (английска).

Е: “Лете без аба, зиме без торба не ходи” (българска).

Е: “Лете без кожух, зиме без хляб не ходи” (българска).

Е: “Яж каквото искаш, но се обличай както всички” (арабска).

П: Разграничаващите (дрехите) (P₁) **компенсира** (p₁) трансформирането (студът) (Q₁).

С: “Потта прогонва недъзите на тялото” (молдавска).

П: Отстраненото (потта) (P₁) **компенсира** (излекува) (p₁) трансформирането (болестта) (Q₁).

С: “Изключението потвърждава правилото” (английска).

П: Изключеното (P₁) **компенсира** (потвърждава) (p₁) уравновесеното (правилото) (Q₁).

С: “Еднакво с еднакво се лекува” (С. Ханеман).

С: “Противното се лекува с противното” (латинска).

С: “Клин клин избива” (българска).

П: Копираното (същото) (P₁) **компенсира** (p₁) копираното (същото) (Q₁).

С: “... Богатият (си пази) – имането” (vietnamска).

П: Увеличеният (богатият) (P₁) **компенсира** (пази, съхранява) (p₁) включеното (богатството) (Q₁).

С: “... Здравият се пази” (руска).

П: Уравновесеният (здравият) (P₁) **компенсира** (пази) (p₁) слято (себе си) (Q₁).

С: “... Бедността ще се справи сама с положението” (английска).

П: Намалението (бедността) (P₁) **компенсира** (p₁) слято (себе си) (Q₁).

С: “... От труд (човек) – оздравява” (руска).

П: Трансформирането (трудът) (P₁) **компенсира** (оздравява) (p₁) слято (субекта) (Q₁).

С: “Болният се лекува ...” (руска).

П: Трансформираният (болният) (P₁) **компенсира** (лекува) (p₁) слято (себе си) (Q₁).

С: “Най-сигурната противоотрова срещу грижите е заниманието” (английска).

П: Трансформирането (заниманията) (P₁) **компенсира** (p₁) трансформирането (грижата) (Q₁).

Е: “Бъдете ... великодушни, когато се чувствате зле” (Р. Карлсън).

П: Ако сте трансформиран (травмиран) (P₁), то **компенсирайте** (бъдете великодушен) (p₁) към отстранени (чужди) (Q₁).

С: “Добрият (човек се старее) да ... поправи (своята грешка)” (японска).

П: Пораждащият (добрият) (P₁) **компенсира** (поправя) (p₁) инвертираното (грешката) (Q₁) слято (своя) (Q₂).

Е: “Леката болест с храна се лекува” (финска).

П: Включването (храната) (P₁) **компенсира** (лекува) (p₁) трансформиране (болест) (Q₁) намалено (лека) (Q₂).

Е: “Приятелите се познават в беда” (руска).

П: Присъединените (приятелите) (P₁) **компенсира** (p₁) инвертиране (беда) (Q₁) включена (на теб) (Q₂).

С: “Мълчанието гаси кавгата” (тамилска).

П: Отстраняването (мълчанието) (P₁) **компенсира** (потушава) (p₁) аналогизираното (Q₂) заменяне (кавгата) (Q₁).

С: “Богатият прекарва колата си и през планината ...” (турска).

П: Увеличеният (богатият, силният) (P₁) **компенсира** (преодолява) (p₁) трансформиране (трудности) (Q₁) увеличени (например: планина) (Q₂).

С: “Беднякът си пази главата ...” (виетнамска).

П: Намаленият (бедният) (P₁) **компенсира** (съхранява) (p₁) разграничаващото (главата) (Q₁) слято (своя) (Q₂).

С: “Сълзите (очистват) – душата” (арменска).

С: “Трудът душата прочиства” (азербайджанска).

П: Трансформирането (трудът, трудностите) (P₁) **компенсира** (почиства) (p₁) аналогизираното (Q₂) сливане (душата) (Q₁).

С: “Леопардът си пази ноктите ...” (японска).

П: Трансформираният (агресивният) (P₁) **компенсира** (пази) (p₁) инвертора (инструмента) (Q₁) слято (своя) (Q₂).

Е: “Кладенчовата вода премахва всяко оплакване” (тосканска).

П: Породеното (кладенчовата вода) (P₁) **компенсира** (p₁) трансформиране (болка) (Q₁) увеличено (Q₂) увеличено (всяка) (Q₃).

С: “... Човекът (пази) – доброто си име” (монголска).

П: Слетият (субектът) (P_1) **компенсира** (пази) (p_1) аналогизираното (Q_2) копиране (престижа) (Q_1) слято (своя) (Q_3).

Е: “Който е щедър, не е нужно да бъде храбър” (персийска).

П: Отстраняването (щедростта) (P_1) **компенсира** (p_1) пораждащ (Q_1) копиране (храброст) (Q_2) изключено (Q_3).

С: “Който след разговора с вас остава доволен от себе си и от своя ум, той и от вас е напълно доволен” (Лабрюйер).

П: Ако аналогизиращият (събеседникът) (P_1) **компенсира** (доволен е от) (p_1) слято (себе си) (Q_1), то аналогизиращият (събеседникът) (L_1) **компенсира** (доволен е от) (l_1) включения (вас) (M_1).

С: “Добре преде тая, която си отглежда децата” (английска).

П: Ако пораждащата (майката) (P_1) **компенсира** (отглежда) (p_1) породените (децата) (Q_1), то компенсирането (l_1) е пораждащо (добро) (l_2).

Е: “Не оставай длъжен на приятеля си” (азербайджанска).

П: Ако присъединеният (приятелят) (P_1) **компенсира** (помага) (p_1) включено (на теб) (Q_1), то компенсирай (l_1) присъединения (M_1).

С: “Аз отговарям на този, който ме брани...” (хайя).

П: Ако отстранен (P_1) **компенсира** (брани) (p_1) включено (мен) (Q_1), то компенсирам (браня) (l_1) отстранения (M_1).

С: “Вълкът си разплаща дълговете с кожата си” (осетинска).

П: Инвертираният (хищникът) (P_1) **компенсира** (p_1) включеното (дългът) (Q_1) като трансформиране (травмиране) (l_1) слято (на себе си) (M_1).

Е: “Когато правата на страните не са ясни, следва да се поддържа ответника, а не ищеца” (латинска).

П: Ако аналогизирането (P_1) на уравнивяването (моделирането на закона, т.е. правата) (P_2) е отстранено (неясно) (P_3), то **компенсирайте** (помилвайте) (p_1) инвертирания (ответника) (Q_1).

С: “Който има по-малък брат, той има почивка ...” (киргизка).

П: Породеният (P_1) присъединен (братът) (P_2) намален (по-малък) (P_3), **компенсира** (помага на) (p_1) породения (Q_1) присъединен (брат) (Q_2) увеличен (по-голям) (Q_3).

С: “Уплашеното куче три дни лае” (казахска).

П: Аналогизирано (P_2) отстраненият (стреснатият) (P_1) **компенсира** (възстановява) (p_1) увеличено (p_2) слято (себе си) (Q_1).

С: “Който където е паднал, там се вдига” (турска).

П: Трансформираният (падналият) (P_1) включено (на конкретно място) (P_2) **компенсира** (вдига) (p_1) включено (на същото място) (p_2) слято (себе си) (Q_1).

С: “Побелялата брада няма да почернее отново” (каракалпакска).

Е: “Ако времето те е състарило, и козметиката няма да ти помогне” (арабска).

Е: “Прехвърлил ли си трийсетте, младостта няма да се върне” (китайска).

П: Трансформираният (P₁) увеличено (старият) (P₂) **компенсиране** (p₁) изключва (p₂) на трансформирането (остаряването) (Q₁).

С: “Каквото бъде чуто от ушите, ще бъде видяно от очите” (шорска).

П: Копираното (възприетото) (P₁) аналогизирано (косвено) (P₂) **компенсира** (p₁) присъединено (допълва) (p₂) копираното (възприетото) (Q₁) присъединено (директно) (Q₂).

С: “Добрата дума и камък смекчава” (лезгинска).

П: Аналогизиране (дума) (P₁) пораждаща (добра) (P₂) **компенсира** (смекчава) (p₁) уравнивения (твърд като камък) (Q₁).

С: “Ако контролираш езика си – ще те пази ...” (арабска).

П: Аналогизираното (езикът) (P₁) уравнивесен (контролиран) (P₂) **компенсира** (пази) (p₁) включено (теб) (Q₁).

С: “Тайната се пази от мълчанието” (непалска).

П: Аналогизирането (P₁) изключено (мълчанието) (P₂) **компенсира** (пази) (p₁) отстраненото (тайната) (Q₁).

С: “Както и да хвърлиш котката, тя пак ще застане на краката си” (арменска).

П: Адаптивният (P₁) увеличено (P₂) **компенсира** (p₁) трансформирането (трудността) (Q₁).

С: “Само най-великите могат да позволят на противника да повдигне глава” (Ст. Лец).

П: Увеличено (P₁) увеличените (най-силните) (P₂) **компенсира** (проявяват снизхождение) (p₁) към инвертирания (противника) (Q₁).

С: “Сърдечната болест се лекува със сърдечно лекарство” (китайска).

П: Компенсаторът (лекарството) (P₁) пораждащо (сърдечно) (P₂) **компенсира** (лекува) (p₁) трансформиране (болест) (Q₁) пораждащо (сърдечна) (Q₂).

С: “Недоверието към някого оправдава измяната от неговата страна”

П: Копирането (P₁) изключено (недоверието) (P₂) **компенсира** (оправдава) (p₁) заменено (Q₂) трансформиране (измамата) (Q₁).

Е: “На голямата мъка е необходим голям ум” (арабска).

П: Аналогизиране (ум) (P₁) увеличено (P₂) **компенсира** (p₁) трансформиране (Q₁) увеличено (Q₂).

С: “Музиката е лекарство срещу меланхолията” (немска).

П: Аналогизираното (P₂) увеличено (музиката) (P₁) **компенсира** (лекува) (p₁) аналогизираното (Q₂) отстраняване (меланхолията) (Q₁).

С: “Който е здрав телом – може да търпи и жар и студ” (Епиктет).

П: Уравновесеният (P₁) слято (телом) (P₂) **компенсира** (p₁) трансформиране (влошаване) (Q₁) отстранено (климатично) (Q₂).

Е: “Не поверявай честта си в ръцете на друг, освен ако имаш в залог неговата” (Балтасар Грасиан).

Е: “Уреждай нещата така, че тайната да е взаимно изгодна, а нейното разкриване – опасно и за двамата” (Балтасар Грасиан).

П: Намаляването (слабостта) (P₁) слята (своя) (P₂) **компенсирай** (p₁) с намаляване (слабост) (Q₁) отстранена (чужда) (Q₂).

Е: “Търпението е лекарство за всичко ...” (арабска).

Е: “Търпението е основа на успеха” (китайска).

С: “Основа на уменията е усърдието” (туркменска).

П: Адаптираното (P₂) трансформиране (търпението) (P₁) **компенсира** (лекува, решава) (p₁) увеличено (Q₁) увеличено (всичко) (Q₂).

С: “Доде един не тегли, друг не добрува” (българска).

П: Трансформираното (мъките) (P₁) слети (на едни) (P₂) **компенсира** (p₁) пораждането (живуркането) (Q₁) на отстранени (други) (Q₂).

С: “Оръжието, макар и тежко, ще послужи в тежко време” (пушу).

П: Инверторът (оръжието) (P₁) трансформирано (тежко) (P₂) **компенсира** (p₁) инвертирана (влошена ситуация) (Q₁) увеличена (Q₂).

С: “Добър лекар е този, който може да лекува всички болести” (шведска).

П: Компенсаторът (лекарят) (P₁) пораждащ (добър) (P₂) **компенсира** (лекува) (p₁) трансформиране (болести) (Q₁) увеличено (Q₂) увеличени (всички) (Q₃).

С: “Паунът пази опашката си ...” (монголска).

П: Аналогизирано (P₂) увеличаващият (хвалещият се) (P₁) **компенсира** (пази) (p₁) отстраненото (външното) (Q₁) аналогизиращо (демонстриращо) (Q₂) слято (себе си) (Q₃).

С: “Ако се оплакваш всекиму, скоро си съдираш калпака” (българска).

П: Ако слято (сам) (P₁) аналогизирано (p₂) **компенсира**ш (оплакваш) (p₁) на отстранени (Q₁) увеличено (Q₂) увеличени (Q₃) (всеки), то трансформираш (I₁) (страдаш) слято (сам) (M₁).

С: “Най-доброто лекарство за човека е човека” (индийска).

П: Присъединеният (P₁) **компенсира** (лекува) (p₁) увеличено (p₂) увеличено (най-добре) (p₃) присъединения (Q₁).

Е: “Пази се от младини” (френска).

Е: “Пази ... от младини ... здраве за старост” (руска).

П: От пораждане (младост) (P₁) **компенсирай** (пази) (p₁) отстранено (по-нататък) (p₂) уравновесяване (здраве) (Q₁).

С: "... Ние прощаваме само на този, на който ни е изгодно да простим" (Ж. Ренар).
П: Присъединяването (интересът) (P₁) аналогизирано (p₂) **компенсира** (прощава) (p₁) на отстранен (чужд) (Q₁).

С: "... Оздравее ли (болният) – благодаря няма да му (на лекаря) каже" (виетнамска).
П: Компенсираният (оздравелият) (P₁) **компенсиране** (благодарност) (p₁) изключва (p₂) на компенсиращия (лекаря) (Q₁).

С: "Разумният пази жена си, без да показва ревност" (древноиндийска).
П: Разграничаващият (разумният) (P₁) **компенсира** (пази) (p₁) уравновесено (устойчиво) (p₂) присъединения (жена си) (Q₁).

С: "Който е здрав душевно – е в състояние да понесе ... радост ..." (Епиктет).
П: Уравновесеният (P₁) **компенсира** (p₁) слято (сам) (p₂) поражда (радост) (Q₁).

С: "Който е здрав душевно – е в състояние да понесе ... мъка ... и болка" (Епиктет).
П: Уравновесеният (P₁) **компенсира** (p₁) слято (сам) (p₂) трансформиране (мъка) (Q₁).

С: "Който е здрав душевно – е в състояние да понесе ... гняв ..." (Епиктет).
П: Уравновесеният (P₁) **компенсира** (p₁) слято (сам) (p₂) инвертиране (гняв) (Q₁).

Е: "Слабият трябва да пие билки" (немска).
П: Намаленият (по сила) (P₁) да **компенсира** (p₁) включено (чрез билки) (p₂) слято (себе си) (Q₁).

С: "Ако плешивият знае лекарство, би излекувал най-напред своята глава" (азербайджанска, грузинска).
П: Трансформираният (плешивият) (P₁) **компенсира** (лекува) (p₁) породено (първоначално) (p₂) слято (себе си) (Q₁).

Е: "Пази честта от младини" (италианска).
П: От поражда (младост) (P₁) **компенсирай** (пази) (p₁) отстранено (по-късно) (p₂) аналогизирано (Q₂) копиране (чест) (Q₁).

С: "... Грозната (жена) трябва да я пази мъжът ѝ" (абхазка).
П: Присъединеният (мъжът) (P₁) **компенсира** (пази) (p₁) увеличено (p₂) присъединената (жената) (Q₁) инвертирана (грозна) (Q₂).

С: "... Мъдрият човек (пази) езика си" (японска).
П: Разграничаващият (мъдрият) (P₁) **компенсира** (пази) (p₁) слято (за себе си) (p₂) аналогизирането (езика) (Q₁) слят (свой) (Q₂).

С: "Мъдър е който има достатъчно ум за собствените си работи" (английска).
П: Разграничаващият (мъдрият) (P₁) **компенсира** (решава) (p₁) слято (сам) (p₂) инвертиране (проблеми) (Q₁) слято (свои) (Q₂).

Е: "Прощава се всичко на онзи, който сам не си прощава нищо" (Конфуций).

П: Ако слетият (субектът) (P_1) **компенсиране** (p_1) изключва (p_2) на увеличено (Q_1) увеличено (всичко) (Q_2) слято (свое) (Q_3), то отстранените (L_1) компенсират (прощават) (I_1) увеличено (M_1) увеличено (всичко) (M_2) на слетия (субекта) (M_3).

С: “Мъката се забравя, когато след нея идва печалба” (английска).

П: Включването (печалбата) (P_1) **компенсира** (забравя) (p_1) трансформирането (мъката) (Q_1).

С: “При лекаря се лекувай ...” (руска).

П: Компенсираният (лекарят) (P_1) **компенсира** (лекува) (p_1) трансформирания (болния) (Q_1).

С: “Потта прогонва недъзите на тялото” (молдавска).

П: Отстраненото (потта) (P_1) **компенсира** (излекува) (p_1) трансформирането (болестта) (Q_1).

С: “Еднакво с еднакво се лекува” (С. Ханеман).

С: “Противното се лекува с противното” (латинска).

С: “Клин клин избива” (българска).

П: Копираното (същото) (P_1) **компенсира** (p_1) копираното (същото) (Q_1).

Табл.1

Разпределение на основни преобразувания, характеризиращи субект, с които корелира неговото главно преобразуване $p_1 =$ „компенсиране“ при семантична структура $\{P...p...Q...\}$

Главно преобразуване p_1	Главна характеристика P_1 на субект P , която е представена чрез основно преобразуване	Брой на евристики с главни характеристики P_1, p_1 и Q_1
Компенсиране	Пораждане	10
	Включване	3
	Присъединяване	5
	Сливане	4
	Компенсиране	6
	Разграничаване	4
	Отстраняване	7
	Изключване	1
	Ликвидиране	0
	Копиране	4
	Аналогизиране	7
	Адаптиране	2
	Увеличаване	4
	Уравновесяване	5
	Намаляване	4

	Трансформиране	9
	Заменяне	0
	Инвертиране	2
	Общо	77

Табл.2

Разпределение на връзки на основни преобразувания от хомеостазната и проясняващата скали, характеризиращи субект, с които корелира неговото главно преобразувание $p_1 =$ „компенсиране“ при семантична структура $\{P...p...Q...\}$

Главни характеристики P_1 на субект P , изразени чрез основни преобразувания		Главно преобразувание p_1 , което е формирано от субект P	
Хомеостазна скала	Проясняващата скала	Хомеостазна скала	Проясняващата скала
Пораждане	Копиране	Пораждане	Копиране
Включване	Аналогизиране	Включване	Аналогизиране
Присъединяване	Адаптиране	Присъединяване	Адаптиране
Сливане	Увеличаване	Сливане	Увеличаване
Компенсиране	Уравновесяване	Компенсиране	Уравновесяване
Разграничаване	Намаляване	Разграничаване	Намаляване
Отстраняване	Трансформиране	Отстраняване	Трансформиране
Изключване	Заменяне	Изключване	Заменяне
Ликвидиране	Инвертиране	Ликвидиране	Инвертиране

Основни изводи

1. Ако взаимодействието между субект и обект може да се представи чрез семантична структура $\{P...p...Q...\}$, то главното преобразувание „компенсиране“, което е приложено от субект към обект, е предизвикано от главна характеристика на субекта, която приоритетно може да се представи чрез основно преобразувание от хомеостазната скала.
2. Ако взаимодействието между субект и обект може да се представи чрез семантична структура $\{P...p...Q...\}$, то главното преобразувание „компенсиране“, което е приложено от субект към обект, е предизвикано от главна характеристика на субекта, която приоритетно може да се

представи чрез основни преобразувания, които са разположени в позитивните полускъли на хомеостазната и проясняващата скали.

3. Ако взаимодействието между субект и обект може да се представи чрез семантична структура $\{P...p...Q...\}$, то главното преобразувание „компенсиране“, което е приложено от субект към обект, е предизвикано от главна характеристика на субекта, която приоритетно може да се представи чрез основни преобразувания „пораждане“ и „трансформиране“.